

Aprendre
junts, créixer
en família
Eduquem
els nostres fills

2

Aprendre
junts, créixer
en família

Eduquem
els nostres fills

Obra Social "la Caixa"

Per tal d'evitar la repetició excessiva de formes dobles en el text (nens i nenes, fills i filles, pares i mares, etc.) i agilitzar-ne la lectura, s'ha optat pel masculí morfològic (gènere no marcat), que té valor genèric en les llengües romàniques. Aquest ús normatiu és recomanable, dins el marc d'un llenguatge no sexista, en els casos de contínua repetició dels mateixos termes.

EDICIÓ:

Fundació Bancària "la Caixa"

AUTORS:

Universitat de Barcelona

Pere Amorós

Núria Fuentes

Ainoa Mateos

Crescència Pastor

Universitat de La Laguna

M.ª José Rodrigo

Sonia Byrne

Universitat de Lleida

M. Àngels Balsells

Universitat de Las Palmas de Gran Canaria

Juan Carlos Martín

Mónica Guerra

DIRECCIÓ DEL PROJECTE

Pere Amorós (Universitat de Barcelona)

DISSENY GRÀFIC:

Cèl·lula Acció Creativa, SL

IL·LUSTRACIONS:

Imma Itxart

CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA:

Isidro Sánchez

TRADUCCIÓ:

Esther Barnet i Joaquim Obrador

IMPRESSIÓ:

Milimétrica Producciones

© de l'edició, Fundació Bancària "la Caixa"

3a Edició, 2016

Pl. Weyler, 3 – 07001 Palma

D. L.: B 13385-2016

Índex

Introducció 5

Sessions per a pares 9

Sessió 1: L'aventura d'educar 10

Sessió 2: Un per a tots i tots per a un..... 18

Sessions per a fills 25

Sessió 1: La meva opinió també compta 26

Sessió 2: Jo també decideixo, jo també em
comprometo 34

Sessions per a famílies 45

Sessió 1: Decidim plegats..... 46

Sessió 2: La gran família organitzada..... 52

Mòdul 2

Eduquem els nostres fills

En aquest mòdul s'aborden les pràctiques educatives que s'utilitzen en el si de la família, unes pràctiques basades en els valors de corresponsabilitat, igualtat de gènere, respecte i reciprocitat, que faciliten la creació d'un entorn estructurat que afavoreixi la vida familiar. Actualment, s'entén que les pràctiques educatives no estan determinades únicament i exclusivament pels pares, sinó que s'estableixen de manera interactiva, dinàmica i dialèctica entre els pares i els fills. Tots ells són protagonistes actius i influents en la determinació dels valors i les normes que conformen les dinàmiques familiars. Aquesta nova visió comporta que, quan parlem de pràctiques educatives, s'abordi com a concepte clau la participació infantil: els menors com a subjectes actius que participen amb les seves opinions i les seves percepcions en l'establiment d'aquestes pràctiques.

No obstant això, no s'ha de confondre la participació infantil amb una delegació de les funcions paternes. Des d'aquesta nova òptica, l'autoritat i el control parental continuen formant part del rol dels pares. Aquests han d'exercir una autoritat flexible i legitimada en la recerca d'acords i en la comprensió i escolta dels punts de vista dels fills. És una autoritat flexible a la participació infantil, és una autoritat basada en la comunicació, en el suport i en l'afecte; però també en la supervisió i l'acompanyament.

Mòdul 2

Eduquem els nostres fills

Objectiu general

Fomentar unes relacions educatives en la família que permetin adquirir normes i valors per guiar flexiblement el comportament dels nens, negociar les responsabilitats i establir el seguiment i la supervisió adequats per al seu compliment.

Competències parentals

- Control i supervisió del comportament dels menors.
- Actitud ètica davant l'educació dels fills.
- Educació en valors.
- Adaptabilitat a les característiques dels fills.
- Foment de la confiança.
- Acord en la parella.
- Percepció adequada del rol parental.
- Implicació en la tasca educativa.
- Responsabilitat davant el benestar dels fills.

Competències dels fills

- Habilitats per a la participació i la presa de decisions.
- Assertivitat.
- Acceptació del rol parental.
- Implicació en la vida familiar.

Sessions

- Pares:
 - 1. L'aventura d'educar.
 - 2. Un per a tots i tots per a un.
- Fills:
 - 1. La meua opinió també compta.
 - 2. Ja també decideixo, jo també em comprometo.
- Família:
 - 1. Decidim plegats.
 - 2. La gran família organitzada.

Sessions per a pares

Comencem l'anàlisi de les pràctiques educatives existents en el si de la família, fent especial èmfasi en el rol patern i en l'autoritat paterna.

L'exercici de les tasques educatives que comporta ser pare o mare requereix l'adopció d'una actitud responsable i flexible, basada en la comunicació i l'afecte, així com en la participació dels fills. La tasca educativa dels progenitors està encaminada a crear un entorn estructurat, en el qual la transmissió d'uns hàbits i unes rutines donin seguretat als nens i, alhora, els permetin l'adquisició d'una autonomia progressiva. Educar és també ajudar que els menors vagin creant els seus gustos, les seves preferències i els seus interessos. Per això, els pares han d'animar els seus fills a expressar-se, a prendre les seves pròpies decisions i a sentir-se còmodes i segurs quan les expliquen. Finalment, educar significa donar exemple perquè els menors aprenguin valors prosocials d'igualtat de gènere, de respecte a la diferència i de respecte al medi ambient.

Aquesta secció se centra, per tant, a fer reflexionar els progenitors sobre els aspectes més rellevants del rol patern i matern: l'educació.

Sessió 1

L'aventura d'educar

Objectius

Conèixer les característiques de les normes, els límits i els valors en la vida quotidiana que poden beneficiar la vida i la convivència familiar. Valorar el seguiment i la supervisió com a elements necessaris per crear un entorn estructurat i estable de vida quotidiana.

Continguts

Característiques de les normes: clares, raonades i necessàries.

El seguiment i la supervisió constants del compliment de les normes i els límits.

Modalitats de supervisió.

Activitats

Activitat 1: Et necessito per créixer.

Activitat 2: El semàfor de l'educació.

Materials i recursos

USB: Història animada *Et necessito per créixer*.

Fitxa 1: La història de la Marta.

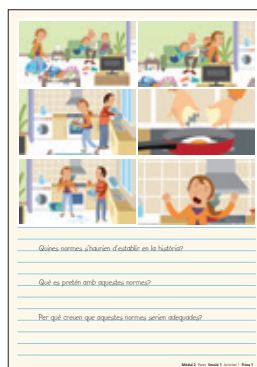
Fitxa 2: La història del Raül.

Fitxa 3: La història de la Lourdes.

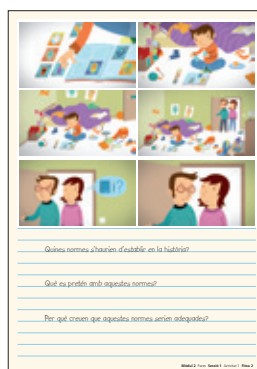
Fitxa 4: El semàfor de l'educació.

Mòdul 2
Sessions per a pares
Sessió 1
Activitat 1
USB: Història animada *Et necessito per créixer*.

Mòdul 2
Sessions per a pares
Sessió 1
Activitat 1
Fitxa 1: La història de la Marta

Mòdul 2
Sessions per a pares
Sessió 1
Activitat 1
Fitxa 2: La història del Raül

Mòdul 2
Sessions per a pares
Sessió 1
Activitat 1
Fitxa 3: La història de la Lourdes

Mòdul 2
Sessions per a pares
Sessió 1
Activitat 2
Fitxa 4: El semàfor de l'educació

Desenvolupament de la sessió

La sessió es dedica a reflexionar sobre alguns dels elements més significatius de les pràctiques educatives parentals: els límits i normes, així com el seguiment i la supervisió d'aquestes. Establir límits i normes ha de servir per orientar el comportament dels nostres fills, i també per generar de forma gradual l'adquisició i interiorització d'uns valors prosocials com l'autonomia, el respecte i la tolerància.

Es poden presentar la sessió i el mòdul d'una forma similar a aquesta:

“Durant la sessió d'avui, iniciem un nou mòdul sobre les pràctiques educatives. Sol ser un tema que preocupa a tots els pares. Segur que més d'una vegada ens hem preguntat: «estic educant bé els meus fills?», «què podria fer perquè compleixin les normes que tenim a casa?» o «potser és que tinc massa manies i és millor deixar que facin el que vulguin?», «què he de fer quan no em fan cas?», «els castigo, ho deixo córrer?» De tot això tractarem en aquesta sessió i anirem veient quines coses han de formar part de l'educació que donem als nostres fills.”

Activitat 1 Et necessito per créixer

Històries animades, treball en grup i discussió dirigida.

30 minuts.

a. Introducció

En aquesta activitat reflexionarem sobre la necessitat de tenir unes normes rellevants, raonades i clares per afavorir la convivència i el clima familiar. No es tracta de fer una llista interminable de normes, sinó de ser capaços d'establir quines pautes són més necessàries perquè la convivèn-

cia familiar sigui positiva i poder crear un entorn estable i estructurat que permeti la integració dels nostres fills en aquests valors. Ells necessiten aquests límits per créixer.

b. Desenvolupament

Es presentaran tres situacions que es poden donar en les famílies. Per això, s'organitzen, primer, tres grups de forma aleatòria. A cada grup, se li assigna una situació i se li indiquen les preguntes que serviran per a la reflexió. Després es veuen totes les històries animades en gran grup, demanant-los que centrin, majoritàriament, l'atenció en la història assignada.

LA HISTÒRIA DE LA MARTA

La Marta és una nena de 8 anys. Viu amb els seus pares, el seu avi i el seu germà d'11 anys. Els dos van a la mateixa escola: la Marta fa 4t i el seu germà Ignasi fa 6è. A la sortida de l'escola, fan activitats al centre cívic del barri i solen arribar a casa cap a les 7 de la tarda. Quan arriba l'hora de sopar, sempre hi ha conflictes. Mentre ells miren la televisió amb l'avi, la mare arriba de treballar i posa la rentadora. El pare s'encarrega de donar ordres. Es crea un clima de “nervis i caos” perquè és tard i el sopar no està fet i no hi ha res decidit. Un dia, la mare intenta arreglar la situació. Com ho fa?

LA HISTÒRIA DEL RAÛL

En Raül és un noi de 10 anys que viu amb els seus pares i germans. L'ambient a casa és bo i ell s'hi troba molt a gust. Darrerament, es passa hores mortes a la seva habitació amb la porta tancada. Ha descobert que li encanta dedicar el temps lliure a mirar els seus àlbums de cromos, a enganxar-n'hi, a fer llistes dels que li falten i dels que té repetits. El problema és que els seus pares han notat que està tan dedicat a la seva nova afició que està oblidant per complet la resta de les seves tasques. La conseqüència és que decideixen parlar amb ell. Què li diuen?

LA HISTÒRIA DE LA LOURDES

La Lourdes i els seus fills –Sergi, de 6 anys, i Lluís, de 7–, viuen en un pis. La Lourdes ha estat a l'atur fins fa molt poc i ara ha començat a treballar. Afortunadament, el seu horari de treball li permet anar a recollir els nens a l'escola. Aquesta tarda, com sempre, després de recollir-los, van a buscar l'autobús. Quan hi pugen, els dos germans van corrents a seure a l'únic lloc buit, es barallen i el petit surt perdent. La situació l'observen la mare i un senyor molt gran que roman dempeus. Davant d'aquesta situació, què fa la mare?

Després de llegir les històries, aquestes es lliuren a cada grup amb les preguntes següents (fitxes 1, 2 i 3):

- Quines normes s'haurien d'establir en la història?
- Què es pretén amb aquestes normes?
- Per què creuen que aquestes normes serien adequades?

Es concedeix un temps a cada grup perquè analitzi la seva història i després es fa una posada en comú. S'han d'apuntar a la pissarra les idees que sorgeixen de cada aportació. La persona que s'ocupa de la dinamització pot reforçar les idees, complementar-les i destacar-ne els aspectes més rellevants.

- Les normes poden estar associades:
- Al domini personal dels fills: desitjos, gustos, preferències, interessos, aficions. En aquest tipus de normes és necessari donar molta iniciativa i participació als nens perquè consolidin la seva identitat (cas d'en Raül).
- A l'organització de la vida domèstica per crear un entorn estructurat: arribar a casa, higiene, ordre, organització de la llar, hora dels deures, etc. En aquest cas, la corresponsabilitat i la participació de tots són estratègies molt vàlides (cas de la Marta).
- A les normes morals associades al món dels valors: respecte pel medi ambient, valors no consumistes, respecte a les persones grans,

no mentir, no fer mal als altres, no abusar dels més petits, respecte per les diferències culturals. Aquest tipus de normes no es negocien, sinó que es transmeten per mitjà de l'exemple i del modelatge (cas de la Lourdes).

c. Conclusió

Les normes han de servir per facilitar i per desenvolupar habilitats i competències dels nostres fills per tal que creixin i s'eduquin de forma adequada. Les normes han de ser poques i necessàries, molt clares i raonades perquè els nens entenguin fàcilment en què consisteixen i per què són necessàries; també han de ser realistes, és a dir, que sigui possible complir-les.

Activitat 2 El semàfor de l'educació

Discussió dirigida.
20 minuts.

a. Introducció

Un entorn estructurat i estable es pot aconseguir, com acabem de veure, establint unes normes clares i concises. Però també és important que els pares acompanyem els nostres fills en el compliment d'aquestes. La necessitat de ser conseqüent en el compliment i el seguiment és especialment rellevant per establir una relació educativa. En aquesta activitat, veurem diferents formes en què els pares en poden fer el seguiment i la supervisió, i analitzarem conjuntament quines són les més adequades.

b. Desenvolupament

A la pissarra hi haurà un semàfor dibuixat en què els colors signifiquen el següent:

- Vermell. Les formes de control que mai no s'haurien de donar.
- Groc. Les formes de control que, a vegades, es poden donar, però que no es consideren les més adequades.

- Verd. Les formes de control que són adequades i pertinents en qualsevol context.

La persona dinamitzadora repartirà de forma aleatòria les vuit targetes (fitxa 4) a diferents persones del grup. Aquestes targetes mostren dibuixos amb diferents formes d'actuar dels pares i les mares. A continuació, cada persona explicarà en veu alta el dibuix de la targeta que li ha tocat i la col·locarà en el semàfor explicant perquè escull el color vermell, taronja o verd.

En aquest moment de l'activitat no s'entrarà a debatre entre els membres del grup, sinó que es tracta de deixar les vuit targetes en el semàfor a la vista de tots.

Cada dibuix correspon a una de les següents formes de supervisió, guia o control:

- La comunicació, el suport i l'afecte. Els progenitors expliquen la norma basada en el raonament, assenyalant-ne les conseqüències positives.
- El model. L'exemple dels pares, que és especialment rellevant en la transmissió de normes vinculades als valors.
- La pèrdua de privilegis. Es castiga negant-li el permís per fer alguna cosa que li agrada o que és del seu grat.
- La ignorància o deixar passar. Davant d'una situació en què els fills incompleixen alguna norma, els adults "fan veure" que no se n'adonen per evitar l'enfrontament.
- El xantatge emocional. Consisteix a voler controlar emocionalment els nostres fills assenyalant les conseqüències negatives per als adults que tenen els seus incompliments, en lloc d'argumentar els beneficis de la norma per als mateixos nens o la dinàmica familiar.
- L'arbitrarietat. No es controla i fomenta el compliment de les normes, i quan es fa és de forma irregular i per causes alienes als comportaments dels nens.

- La utilització de la violència verbal, crits i amenaces per imposar la norma sense explicar-la i atemorir el menor.
- El càstig físic per imposar l'autoritat.

Quan tots els grups hagin acabat, es desenvoluparà un debat per esbrinar com han valorat cada dibuix, quines tècniques de control són les més adequades, quines no ho són mai i quines altres es consideren adequades en algunes ocasions. La reflexió en grup gran ha d'estar dirigida a reforçar l'autoritat i el control parental com un element essencial del rol dels pares, així com per reafirmar la necessitat d'exercir una autoritat basada en raonaments, en què es té en compte el punt de vista dels nens.

c. Conclusió

Es pot concloure remarcant que tan necessari és establir normes com facilitar-ne el desenvolupament per mitjà de l'acompanyament i la supervisió. Perquè les normes es consolidin, s'ha de recórrer a una autoritat basada en raons i explicacions, posant atenció al que diuen els menors i escoltant-los. Es tracta, en definitiva, d'exercir una autoritat raonada i amb la participació de tothom.

Recorda:

- L'educació dels fills requereix establir unes normes perquè creixin adequadament.
- Educar també significa donar exemple perquè els nens aprenguin els valors de respecte i igualtat.
- Les normes d'organització de les rutines diàries beneficien a tothom perquè ajuden a crear un ambient familiar positiu i agradable.
- És necessari no oblidar mai que les normes han de ser poques, clares i han d'estar ben explicades perquè els menors entenguin en què consisteixen i per què són necessàries.

Quines normes s'haurien d'establir en la història?

Què es pretén amb aquestes normes?

Per què creuen que aquestes normes serien adequades?

Quines normes s'haurien d'establir en la història?

Què es pretén amb aquestes normes?

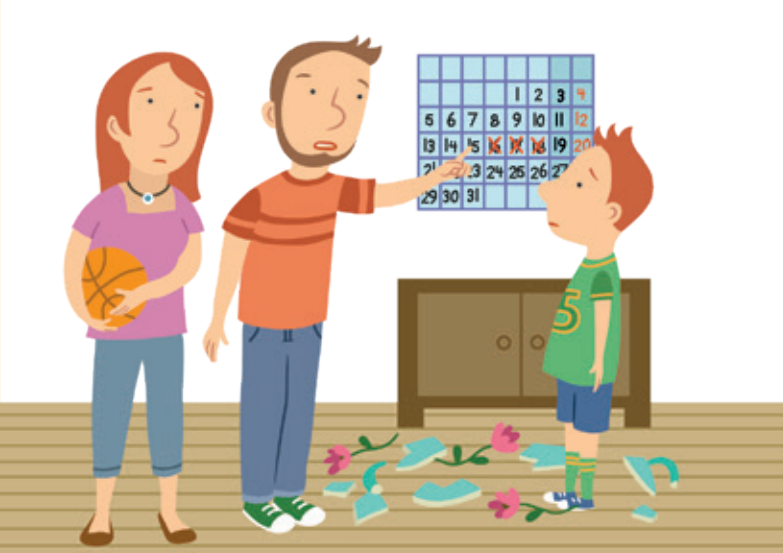
Per què creuen que aquestes normes serien adequades?

Quines normes s'haurien d'establir en la història?

Què es pretén amb aquestes normes?

Per què creuen que aquestes normes serien adequades?

Sessió 2

Un per a tots i tots per a un

Objectius

Utilitzar mecanismes que facilitin la participació, la coresponsabilitat i la supervisió.

Adoptar una actitud positiva envers la coresponsabilitat i participació de tots els membres de la família en les responsabilitats (especialment en les tasques domèstiques), considerant la igualtat de gènere i la capacitat contingent dels fills.

Continguts

La coresponsabilitat i la participació.

Valors prosocials. Igualtat de gènere, solidaritat i respecte.

Supervisió parental i seguiment.

Activitats

Activitat 1: Tots plegats és més fàcil.

Activitat 2: La veu dels fills.

Materials i recursos

Fitxa 1: La història de la Laura.

USB: *Tots junts és més fàcil*

Mòdul 2

Sessions per a pares

Sessió 2

Activitat 1

USB: *Tots junts és més fàcil*

Mòdul 2

Sessions per a pares

Sessió 2

Activitat 2

Fitxa 1: La història de la Laura

Desenvolupament de la sessió

L'entorn estructurat per a la transmissió positiva de valors es pot crear basant-se en les habilitats de coresponsabilitat i participació. És una qüestió actitudinal i procedimental acceptar la tolerància, l'escolta, l'empatia i la cooperació com a formes de comunicació entre els membres del grup familiar, especialment dels fills. Els pares hem d'aprendre a compartir i acceptar les decisions dels nostres fills amb la dosi de responsabilitat que els hem de suposar.

Es pot introduir la sessió dient alguna cosa semblant a la següent:

“Durant la sessió anterior vam veure la importància de les normes i dels límits per crear un bon clima de convivència familiar, així com la necessitat d'escoltar i d'acompanyar els nostres fills en el compliment i l'establiment d'aquestes. És lògic que algú de vosaltres s'hagi preguntat: «com ho fem?», «com aconseguir que els fills col·laborin amb les normes a casa?», «ho he de fer jo sol?» En la sessió d'avui intentarem respondre aquestes preguntes.”

Activitat 1 Tots plegats és més fàcil

Vídeo fòrum.
25 minuts.

a. Introducció

L'objectiu d'aquesta activitat és que els pares identifiquin els mecanismes per aplicar la coresponsabilitat i la participació de tots els membres de la família en la presa de decisions per mitjà de la supervisió.

b. Desenvolupament

Veurem uns vídeos amb testimonis de famílies que expliquen les seves experiències relacionades amb l'educació dels seus fills i com han aconseguit

establir mecanismes per crear un bon clima, amb unes normes acceptades i seguides per tothom. Es tracta de testimonis que mostren maneres diferents d'establir normes i de fer-ne el seguiment; són normes i límits relacionats amb l'organització de la vida domèstica, amb les activitats escolars i extraescolars, així com amb el domini personal i els hàbits d'autonomia.

Abans del visionat del vídeo es plantegen les preguntes que després es comentaran amb tot el grup.

- Les normes incloses en els testimonis, sobre quines qüestions s'han establert?; ¿són necessàries?
- Han participat els fills en l'establiment de les normes? Com ho han fet?
- Quin mètode se segueix per comprovar que les normes es respecten?
- I què passa quan la norma no es compleix? Saben els nens què passarà si no es respecta?

EXEMPLES D'ALGUNES RESPOSTES DE LES FAMÍLIES

- Les normes incloses en els testimonis, sobre quines qüestions s'han decidit?; són necessàries?
 - Per organitzar la vida domèstica.
 - Per establir rutines en la família.
 - Per posar un límit en benefici del nen.
 - Per decidir alguna cosa conjuntament.
 - Per resoldre algun conflicte.
- Han participat els fills en l'establiment de les normes? Com ho han fet?
 - Han estat informats de la norma.
 - S'escolta l'opinió dels fills.
 - Els seus progenitors els demanen la seva opinió.
 - Els fills i els pares parlen sobre la norma
 - Es busca un consens entre l'opinió dels pares i la dels fills.
 - Pares i fills admeten l'establiment de la norma.
- Quin mètode se segueix per comprovar que les normes es respecten?

- Tots els membres de la família entenen la necessitat de la norma.
- Tots els membres de la família es comprometen a complir-la.
- Tots els membres de la família en comparteixen el seguiment i la supervisió.
- I què passa quan la norma no es compleix? Saben els nens què passarà si no es respecta?
 - El límit o la norma s'explica.
 - La raó de la norma és clara per a tots els membres.
 - Les conseqüències de no respectar-la són clares per a tothom.
 - Està ajustada a l'edat dels fills.
 - S'admet flexibilitat en casos particulars
 - Hi ha constància en el seguiment de la norma.

Activitat 2

La veu dels fills

Escultura.
25 minuts.

a. Introducció

L'objectiu d'aquesta activitat és que els pares adoptin una actitud positiva cap a la coresponsabilitat i la participació de tots els membres de la família en les responsabilitats (especialment en les tasques domèstiques), considerant la igualtat de gènere i la capacitat contingent dels fills. En l'activitat anterior s'han identificat els mecanismes per fer-ho, mentre que en aquesta activitat treballarem el pla emocional i actitudinal perquè els menors siguin conscients dels avantatges d'aquests mecanismes.

b. Desenvolupament

S'animarà i motivarà, explicant molt breument que la tècnica de l'activitat consisteix a representar en forma d'escultura els diferents personatges de la història. Cada personatge s'ha de situar tan a prop o tan lluny dels altres en funció de

com ell o ella se sentin identificats entre si. Abans de començar, es llegirà la història d'una nena anomenada Laura (fitxa 1).

LA HISTÒRIA DE LA LAURA

La família de la Laura viu en un barri bastant allunyat del centre de la ciutat, en un pis petit. Tenen per costum fer alguna cosa tots junts els diumenges al matí, ja que durant la resta de la setmana no tenen temps. Les activitats, solen organitzar-les en Vicenç i la Lola (els seus pares). Sempre se'ls acudeixen coses entretingudes i solen passar-s'ho molt bé; els agrada estar junts amb els seus fills (el germà de la Laura es diu David) i l'avi, Josep. Però, quan han explicat què faran el diumenge, la Laura s'ha enfadat. Fa més d'un mes que una amiga li va dir que cada diumenge es fan unes activitats molt divertides en un parc infantil gratuït situat en una plaça del centre de la ciutat. Ho explica a casa, però ningú no li fa cas.

A continuació es demanarà que cinc voluntaris s'identifiquin amb cadascun dels personatges. A la resta del grup se li demanarà que s'identifiqui amb un dels altres cinc personatges.

Es tornarà a llegir la història i els personatges aniran sortint a mesura que se'ls anomeni i se situaran a la sala com una escultura. Els primers personatges que sortiran seran els pares, després en David i l'avi Josep, i finalment la Laura.

Quan l'escultura estigui feta, es demanarà a la resta del grup que es col·loqui darrere de cada personatge amb qui s'havia identificat.

El dinamitzador preguntarà a cada personatge: "com et sents?" (en relació amb el personatge que ha representat). També pot fer la pregunta a alguna persona que s'hagi identificat amb ell.

Un cop que cada personatge hagi explicat com se sent, es faran algunes preguntes més:

- Què opineu de l'enuig de la Laura?
- I de les reaccions dels altres personatges?
- Com creieu que es podria actuar per tal que no es repetís l'enuig de la Laura?

En la posada en comú, es reforçaran les aportacions remarcant aspectes treballats en la sessió anterior, com la participació, la coresponsabilitat, etc.

c. Conclusió

La manera d'establir les pràctiques educatives està relacionada amb una doble competència parental. D'una banda, els progenitors poden adoptar la coresponsabilitat i la participació com a part de les habilitats per establir unes normes clares, explícites i consistents. D'altra banda, han d'assumir el rol de la supervisió per establir i pactar acords proporcionats, coherents i raonables. S'estableix així una autoritat basada en la comunicació, el suport i l'afecte, però també en la supervisió i l'acompanyament. L'autoritat, el control i la supervisió dels nostres fills són el camí per a la transmissió d'uns valors, per anar assolir una autonomia progressiva i per crear un entorn estructurat que proporcioni model, guia i supervisió. Tot això suposa l'establiment de rutines i hàbits en l'organització de les activitats quotidianes de la família que vulgui dur a terme aquests aprenentatges.

Recorda:

- Algunes normes es poden decidir entre tots escoltant l'opinió i les raons dels nostres fills. Però no es tracta que "manin ells".
- Els pares mantenen la seva autoritat escoltant els nens, parlant-hi, interessant-s'hi, donant-los suport i mostrant-los afecte.
- Una reunió familiar és una bona manera perquè els membres de la família tinguin una agradable conversació i comparteixin un temps per decidir coses conjuntament.
- Compartir les decisions en família és molt important perquè els fills siguin cada vegada més responsables i participatius.

La història de la Laura

La família de la Laura viu en un barri bastant allunyat del centre de la ciutat, en un pis petit. Tenen per costum fer alguna cosa tots junts els diumenges al matí, ja que durant la resta de la setmana no tenen temps. Les activitats, solen organitzar-les en Vicenç i la Lola (els seus pares). Sempre se'ls acudeixen coses entretingudes i solen passar-s'ho molt bé; els agrada estar junts amb els seus fills (el germà de la Laura es diu David) i l'avi, Josep. Però, quan han explicat què faran el diumenge, la Laura s'ha enfadat. Fa més d'un mes que una amiga li va dir que cada diumenge es fan unes activitats molt divertides en un parc infantil gratuït situat en una plaça del centre de la ciutat. Ho explica a casa, però ningú no li fa cas.

Sessions per a fills

En aquesta sessió es desenvolupen les pràctiques educatives dirigides a fomentar la participació responsable dels nens en aquestes. Algunes de les normes i els límits que conformen les dinàmiques familiars es poden delimitar fent participar, amb les seves opinions i percepcions, els fills. Però aquest plantejament ha de ser congruent amb l'edat, les seves capacitats i l'actitud responsable envers les pròpies decisions.

Per tant, l'habilitat d'expressar opinions raonades i d'acceptar les opinions dels altres, així com l'actitud de responsabilitat que comporta el dret a la participació, seran els continguts angulars d'aquesta sessió. Amb això es pretén educar vers l'establiment d'una relació familiar que fomenti l'adquisició de l'autonomia personal i l'assumpció de responsabilitats.

Sessió 1

La meva opinió també compta

Objectius

Expressar adequadament els motius i les raons que sustenten les opinions.
Desenvolupar la capacitat d'acceptar les opinions raonades dels pares que afecten de manera directa la convivència i les dinàmiques familiars.

Continguts

Expressió correcta d'arguments.
Acceptació d'opinions i punts de vista diferents.

Activitats

Activitat 1: Perquè sí i perquè no.
Activitat 2: L'Edu, el superheroi.

Materials i recursos

Fitxa 1: La història de l'Edu.

Desenvolupament de la sessió

L'objectiu d'aquesta sessió és fomentar la participació dels nostres fills en les dinàmiques familiars i educatives des de l'exercici de la parentalitat positiva. La participació infantil és una de les grans aportacions teòriques, ja que es conceben els nens com a subjectes actius que participen amb les seves opinions i percepcions en l'establiment de les normes, cosa que suposa que la participació és un fi en si mateix que ha de conformar la dinàmica familiar. No obstant això, com s'ha vist en la sessió de pares, no s'ha de confondre la participació infantil amb una delegació de les funcions paternes. Al contrari, aquesta participació dels fills en les decisions que els afecten i en la gestió de la vida familiar ha d'anar acompanyada de l'establiment d'unes normes i uns límits clars, coherents, pactats i consistents.

En aquesta sessió es pretén que els fills adoptin habilitats per expressar les seves opinions basades en raonaments i motius justificats, i que aprenguin a acceptar les opinions raonades dels seus pares.

Es pot adaptar el suggeriment següent per introduir la sessió:

— Avui comencem un mòdul nou. Segur que ara que ja no sou tan petits i que teniu les vostres pròpies opinions, us agrada dir el que penseu i que us escoltin. Segurament, alguna vegada us heu enfadat quan no heu estat d'acord amb el pare i amb la mare. Doncs bé, avui veurem què podem fer per explicar bé les nostres opinions i que així es tinguin en compte. També veurem que, de vegades, hem d'entendre les decisions del pare i de la mare.

Sempre d'acord amb l'edat, es tracta de desenvolupar la capacitat de decidir, així com acceptar les opinions dels altres. A mesura que prenen part en les decisions, s'impliquen més en les normes establertes i prenen consciència dels riscos de no ser conseqüents amb el que s'ha decidit.

Mòdul 2
Sessions per a fills
Sessió 1
Activitat 2
Fitxa 1: La història de l'Edu

Activitat 1

Perquè sí i perquè no

Pluja d'idees.
20 minuts.

a. Introducció

La primera activitat serà un joc. Servirà perquè tots expressem la nostra opinió, però explicant el perquè. És molt important que sempre que ens preguntin què opinem d'alguna cosa, siguem capaços de donar una raó.

b. Desenvolupament

Seguint l'ordre en què es troben asseguts, els nens han de dir el número 1 o el 2; d'aquesta manera formarem dos grups, un que inclourà tots els números 1 i un altre amb els números 2. A cada membre del grup 1, se li assigna un adhesiu de color vermell i als membres del grup 2, una de color blau.

El joc consisteix a moure's lliurement per la sala mentre sona la música. Es demanarà que la meitat del grup es desplaci per una zona de la sala i l'altra meitat per l'altra.

A continuació s'explica la dinàmica del joc:

- La persona dinamitzadora dirà que en aquesta primera fase els de color vermell seran els pares i els de color blau, els fills. Els que representin els nens han de pensar com acabarien la frase "Avui és divendres i he pensat que podriem veure la pel·lícula d'aquesta nit, perquè...".
- A continuació sonarà la música i tots es desplaçaran per la sala. Els que tenen el rol de fills han de pensar com donar un raonament justificat per aconseguir alguna cosa. Quan la música s'aturi, s'han de fer parelles de pares (vermells) i fills (blaus). En aquest moment cada un ha d'interpretar el seu paper: el nen o la nena dirà la seva raó (per exemple, "Avui és divendres i he pensat que podríem veure la pel·lícula d'aquesta nit perquè... enca-

ra que acabi molt tard demà no hi ha col·le i podré dormir fins tard"; el pare o la mare ha de contestar en funció de si les raons els han convençut o no.

- Llavors es tornarà a iniciar el joc amb una altra frase, adjudicant el rol de pares i el rol de fills al grup contrari. Es tracta d'anar alternant perquè tots els participants adoptin els dos rols. I així successivament. No cal que totes les parelles s'expressin en el grup gran, sinó que n'hi haurà prou amb alguns exemples.

Les frases s'han de preparar en funció de les edats del grup; poden ser similars a aquestes:

- "Avui em toca posar la taula per dinar però, ho pot fer la meva germana?, perquè..."
- "Em vull comprar les enganxines d'una nova col·lecció que ha sortit al quiosc perquè..."
- "Havia pensat fer els deures demà perquè..."
- "Dissabte jugaré més temps a la videoconsola perquè..."
- "Aquesta setmana necessito més paga setmanal perquè..."

Al final del joc, es pot preguntar:

- Ha estat fàcil? Se us han ocorregut bones raons?

Després de la posada en comú, s'observarà que hi ha raons més convincents que d'altres i que la manera d'expressar-les pot contribuir que l'adult les escolti.

c. Conclusió

Perquè els pares i els adults ens escoltin i cada vegada tinguin més en compte les nostres opinions, hem d'anar aprenent a explicar-nos bé. Quan som capaços d'expressar els motius i les raons del que demanem o del que ens agradaria fer, és més fàcil que ens escoltin.

Activitat 2

L'Edu, el superheroi

Fantasia guiada.
30 minuts.

a. Introducció

Acabem de jugar a donar la nostra opinió i ara jugarem a una altra cosa també molt important: escoltar i acceptar opinions diferents de les nostres. És especialment necessari que sapiguem escoltar les raons que ens donen els nostres pares per establir una norma o un límit. Potser, a vegades, no hi estem d'acord, o preferim fer una altra cosa, però les normes raonades són necessàries. Per exemple, perquè dormim les hores necessàries, perquè ens alimentem i creixem forts i sans, o perquè aprenguem a ser cada dia una mica més responsables.

b. Desenvolupament

Aquesta activitat consisteix a escoltar la història de l'Edu, un aprenent de superheroi. En la història apareixen també els seus germans i els seus pares.

El dinamitzador demanarà silenci i crearà un ambient de misteri per tal que tothom es relaxi i escolti la història. Es poden tancar els ulls, estirar-se a terra... Qualsevol cosa que afavoreixi el clima de silenci i de tranquil·litat. S'indica al grup que han de situar-se en el paper de l'Edu. En aquest relat, ells són els aprenents de superheroi.

La persona dinamitzadora llegirà el relat següent (fitxa 1):

LA HISTÒRIA DE L'EDU

Veient l'Edu no et pots imaginar quin tipus de persona és. És un nen com tu, i de vegades està trist. La gent no sap per què. I és que l'Edu viu en un barri poc comú. Allà totes les cases són molt grans, misterioses i semblen molt sòlides. Ningú que visqui al centre de la ciutat s'atreveix a anar-hi, perquè tot sembla molt estrany, en aquest lloc.

La casa de l'Edu és molt gran i amb les parets molt gruixudes; les finestres sempre tancades i la porta blindada. En aquella casa tan especial, l'Edu hi viu amb els seus pares i la seva germana gran. Tota la família té un secret: són superherois (pausa de tres segons). Els pares de l'Edu es van conèixer a l'escola de superherois, on ingressaven tots els nens que tenien poders. Tots els menors que són fills de superherois saben fer alguna cosa extraordinària i després de practicar a casa durant dos anys ingressen a la Superescola.

Tots els superherois poden volar, però la mare de l'Edu ho fa a una velocitat més ràpida que la de la llum (pausa de tres segons). El seu pare és capaç d'aturar el temps (pausa de tres segons).

La germana de l'Edu, la Noemí, es fa invisible (pausa de tres segons).

És una família al·lucinant, excepte per una cosa: l'Edu encara no té poders (pausa de tres segons).

"Com et sents? Tots tenen superpoders menys tu, pensa en una paraula que expliqui els teus sentiments."

Un dia es desperta sentint una mena de calor que li surt del cor i s'estén a tot el cos, una sensació molt agradable. Quan es mira al mirall, veu que li brillen els ulls més del que és habitual i que les galtes estan lleugerament rosades. Decanta una mica el cap i allarga la mà per tocar el reflex de la seva cara al mirall, però al mateix instant en què el tou del dit índex toca lleugerament el mirall, aquest explota, vola en mil bocins, però els trossos que toquen l'Edu reboten contra el seu cos.

L'Edu queda bocabadat: per fi han arribat els seus poders! Se sent extraordinàriament feliç (pausa).

Fa un petit salt, amb el cap dóna un cop al sostre i el travessa. "Patapam!", sona: és al pis de dalt envoltat de runes. La seva mare el mira amb els ulls com unes taronges, però simplement li diu: "Hem de dir-ho al teu pare", i se li escapa un somriure murri (pausa).

Durant els dies següents, l'Edu no deixa de practicar els seus poders. És el millor que li ha passat mai i no vol desapropiar l'oportunitat. Tots els seus amics han tingut un any més que ell per practicar, però l'Edu no té gaire temps i els resultats dels seus assajos són desastrosos. El que més el fastigueja és que amb la seva superforça ho trenca tot, i com que la casa no és gaire gran, no pot volar. Demana als seus pares que el deixin anar al parc a jugar amb els seus amics superherois per ensenyar-los els seus poders i poder volar amb llibertat, però ells li expliquen per què no pot ser:

“Hi ha tres raons:

- La primera és que els caps dels superherois no deixen que els nens utilitzin els seus poders fora de casa, i si se n'assabentessin segurament et posarien un càstig molt sever.
- La segona és que et pot veure algun nen que no sigui superheroï i ja saps que això seria molt dolent, perquè no poden saber que som especials, ja que els científics voldrien fer-nos proves.
- I la tercera i última és que tu encara no controles gaire bé els teus poders i podries fer mal a algú o fer-te mal tu mateix, i algun dels teus amics podria sortir-ne ferit. Quan comencis a anar a la Superescola, podràs jugar tant com vulguis amb els altres nens superherois, però, fins llavors, només pots practicar amb els teus superpoders a casa.” (pausa). Com et sents?

L'Edu és un noi molt intel·ligent i entén el que li diuen els seus pares, però s'ho pren molt malament perquè ell vol jugar amb els seus amics que ja van a la Superescola. Quan només falten dos mesos per començar l'escola, l'Edu nota que el control sobre els seus poders ha millorat molt.

Una nit molt calorosa, quan l'Edu se'n va al llit, veu per la finestra tots els seus amics que li diuen: “Vine amb nosaltres a volar una estona; no serà perillós, ho farem sense que ningú no ens vegi”. Però l'Edu no sap què fer. Si se'n va amb ells, s'ho passarà molt bé, encara que es pot ficar en un embolic, però, si es queda a casa dormint, tots

els nens s'ho passaran bé menys ell. Què en penses? Què faries tu? Te'n vas amb els teus amics o et quedes?

L'Edu decideix anar-hi, però, quan van cap al parc, un nen no superheroï els veu. L'Edu es posa nerviós i xoca contra un fanal i el fa miques. El cop és tan gran que es dóna una morrada i es fa mal. Llavors, arriba la policia de superherois i li prohibeix usar els seus poders. Quan els seus pares el van a buscar, està avergonyit: ja no confiaran mai més en ell. Estan molt enfadats. I ara, com et sents?, ho podries haver evitat?

Un cop acabat el relat, es deixen passar uns segons i després es demana als participants que vagin obrint els ulls. A continuació, a partir d'una pluja d'idees, se'ls demana que diguin amb una o dues paraules com s'han sentit en escoltar aquest relat. S'han d'apuntar a la pissarra totes les paraules; després se'n fa una selecció i els nens expliquen el perquè del sentiment.

L'objectiu és que es reflexioni sobre els sentiments de l'Edu i sobre les conseqüències de no acceptar les normes dels seus pares. La persona dinamitzadora preguntarà quines conseqüències té per a l'Edu haver-se saltat les normes.

En una situació com la descrita, s'entén que l'Edu estarà frustrat i amb moltes ganes de practicar. Però, prendre una decisió incorrecta i no seguir les normes que els seus pares li han explicat, comporta conseqüències negatives: la policia li ha prohibit usar els seus superpoders, ha trencat un fanal, s'ha fet mal, un nen els ha vist i pot ser que tots acabin tancats si els delata. Per si no fos prou, a més, se sent molt malament per haver enganyat els seus pares. Després d'aquesta reflexió en veu alta, es pot llegir el final alternatiu.

- A l'Edu li costa molt decidir, però finalment resisteix i es queda al llit, tot i que molt disgustat. L'endemà, ho explica als seus pares i ells decideixen que, com que ha fet el que era correcte, el portaran al camp i el deixaran volar sota la seva vigilància. Com et sents ara?

c. Conclusió

Encara que els fills expressin la seva opinió de forma raonada, a vegades els progenitors ho veuen d'una altra manera. Ells també tenen els seus motius i, encara que alguns cops no ens agradi, cal acceptar que les seves opinions, basades en raonaments que cerquen el nostre benestar, seran les definitives en el cas que no hi hagi acord.

Recorda:

- La vostra opinió és molt valuosa, però, per aconseguir que us escoltin, heu d'explicar sempre el perquè.
- De vegades, no estem d'acord amb els nostres pares, però cal acceptar les seves decisions perquè les prenen pensant en el que és millor per a nosaltres.
- Per poder participar en la presa de decisions, no n'hi ha prou a dir la nostra opinió, sinó que també hem de deixar que tothom s'expressi i respectar les idees dels altres, encara que siguin molt diferents de les nostres.

La història de l'Edu

Vient l'Edu no et pots imaginar quin tipus de persona és. És un nen com tu, i de vegades està trist. La gent no sap per què. I és que l'Edu viu en un barri poc comú. Allà totes les cases són molt grans, misterioses i semblen molt sòlides. Ningú que visqui al centre de la ciutat s'atreveix a anar-hi, perquè tot sembla molt estrany, en aquest lloc.

La casa de l'Edu és molt gran i amb les parets molt gruixudes; les finestres sempre tancades i la porta blindada. En aquella casa tan especial, l'Edu hi viu amb els seus pares i la seva germana gran. Tota la família té un secret: són superherois (pausa de tres segons). Els pares de l'Edu es van conèixer a l'escola de superherois, on ingressaven tots els nens que tenien poders. Tots els menors que són fills de superherois saben fer alguna cosa extraordinària i després de practicar a casa durant dos anys ingres-sen a la Superescola.

Tots els superherois poden volar, però la mare de l'Edu ho fa a una velocitat més ràpida que la de la llum (pausa de tres segons). El seu pare és capaç d'aturar el temps (pausa de tres segons).

La germana de l'Edu, la Noemí, es fa invisible (pausa de tres segons).

És una família al·lucinant, excepte per una cosa: l'Edu encara no té poders (pausa de tres segons).

“Com et sents? Tots tenen superpoders menys tu, pensa en una paraula que expliqui els teus sentiments.”

Un dia es desperta sentint una mena de calor que li surt del cor i s'estén a tot el cos, una sensació molt agradable. Quan es mira al mirall, veu que li brillen els ulls més del que és habitual i que les galtes estan lleugerament rosades. Decanta una mica el cap i allarga la mà per tocar el reflex de la seva cara al mirall, però al mateix instant en què el tou del dit índex toca

lleugerament el mirall, aquest explota, vola en mil bocins, però els trossos que toquen l'Edu reboten contra el seu cos.

L'Edu queda bocabadat: per fi han arribat els seus poders! Se sent extraordinàriament feliç (pausa).

Fa un petit salt, amb el cap dóna un cop al sostre i el travessa. "Pata-pam!", sona: és al pis de dalt envoltat de runes. La seva mare el mira amb els ulls com unes taronges, però simplement li diu: "Hem de dir-ho al teu pare", i se li escapa un somriure murri (pausa).

Durant els dies següents, l'Edu no deixa de practicar els seus poders. És el millor que li ha passat mai i no vol desaprofitar l'oportunitat. Tots els seus amics han tingut un any més que ell per practicar, però l'Edu no té gaire temps i els resultats dels seus assajos són desastrosos. El que més el fastigueja és que amb la seva superforça ho trenca tot, i com que la casa no és gaire gran, no pot volar. Demana als seus pares que el deixin anar al parc a jugar amb els seus amics superherois per ensenyar-los els seus poders i poder volar amb llibertat, però ells li expliquen per què no pot ser:

"Hi ha tres raons:

–La primera és que els caps dels superherois no deixen que els nens utilitzin els seus poders fora de casa, i si se n'assabentessin segurament et posarien un càstig molt sever.

–La segona és que et pot veure algun nen que no sigui superheroï i ja saps que això seria molt dolent, perquè no poden saber que som especials, ja que els científics voldrien fer-nos proves.

–I la tercera i última és que tu encara no controles gaire bé els teus poders i podries fer mal a algú o fer-te mal tu mateix, i algun dels teus amics podria sortir-ne ferit. Quan comencis a anar a la Superescola, podràs jugar tant com vulguis amb els altres nens superherois, però, fins llavors, només pots practicar amb els teus superpoders a casa." (pausa). Com et sents?

L'Edu és un noi molt intel·ligent i entén el que li diuen els seus pares, però s'ho pren molt malament perquè ell vol jugar amb els seus amics que

ja van a la Superescola. Quan només falten dos mesos per començar l'escola, l'Edu nota que el control sobre els seus poders ha millorat molt.

Una nit molt calorosa, quan l'Edu se'n va al llit, veu per la finestra tots els seus amics que li diuen: "Vine amb nosaltres a volar una estona; no serà perillós, ho farem sense que ningú no ens vegi". Però l'Edu no sap què fer. Si se'n va amb ells, s'ho passarà molt bé, encara que es pot ficar en un embolic, però, si es queda a casa dormint, tots els nens s'ho passaran bé menys ell. Què en penses? Què faries tu? Te'n vas amb els teus amics o et quedes?

L'Edu decideix anar-hi, però, quan van cap al parc, un nen no superheroï els veu. L'Edu es posa nerviós i xoca contra un fanal i el fa miques. El cop és tan gran que es dóna una morrada i es fa mal. Llavors, arriba la policia de superheroï i li prohibeix usar els seus poders. Quan els seus pares el van a buscar, està avergonyit: ja no confiaran mai més en ell. Estan molt enfadats. I ara, com et sents?, ho podries haver evitat?

Final alternatiu:

A l'Edu li costa molt decidir, però finalment resisteix i es queda al llit, tot i que molt disgustat. L'endemà, ho explica als seus pares i ells decideixen que, com que ha fet el que era correcte, el portaran al camp i el deixaran volar sota la seva vigilància. Com et sents ara?

Sessió 2

Jo també decideixo, jo també em comprometo

Objectius

Adquirir habilitats socials per a la participació en la presa de decisions.

Agafar consciència que la participació implica el compromís en el compliment de les pròpies decisions.

Continguts

- Participació.
- Presa de decisions.
- Compromís.
- Responsabilitat.

Activitats

- Activitat 1: L'extraterrestre arriba a casa nostra.
- Activitat 2: La faula dels tres porquets.

Materials i recursos

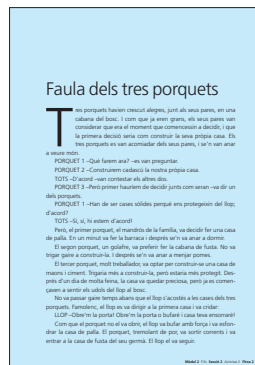
- USB: Història animada *Maneres estranyes*
- Fitxa 1: Els tres porquets i el llop (format guinyol).
- Fitxa 2: Faula dels tres porquets.

Mòdul 2
Sessions per a fills
Sessió 2
Activitat 1
USB: Història animada
Maneres estranyes

Mòdul 2
Sessions per a fills
Sessió 2
Activitat 2
Fitxa 1: Els tres porquets i el llop (format guinyol)

Mòdul 2
Sessions per a fills
Sessió 2
Activitat 2
Fitxa 2: Faula dels tres porquets

Desenvolupament de la sessió

En el marc de la parentalitat positiva, la participació infantil és la principal aportació a les relacions educatives. Aquestes relacions no estan determinades únicament i exclusivament pels pares, sinó que s'estableixen de manera interactiva, dinàmica i dialèctica entre els pares i els fills. S'entén que, tant els menors com els progenitors, són protagonistes actius i influents en la determinació dels valors i les normes que conformen les dinàmiques familiars. Per tant, aquesta nova visió comporta que es vegin els fills com a subjectes actius que participen amb les seves opinions i les seves percepcions en l'establiment d'aquestes.

En aquesta sessió, sempre segons l'edat i el grau de maduresa, els nens aprendran a utilitzar les habilitats per expressar la seva opinió, i també que el dret de la participació suposa la responsabilitat de complir amb allò pactat. És una relació progressiva d'adquisició d'autonomia personal i de responsabilitats.

Es pot presentar la sessió dient alguna cosa semblant a:

- En la sessió passada, vam jugar a donar la nostra opinió donant una raó i també vam reflexionar que, de vegades, les opinions dels nostres pares són diferents de les nostres, i que n'hem de fer cas perquè són beneficioses per a nosaltres. Avui veurem que les nostres opinions són molt importants i que poden ajudar a prendre decisions sobre assumptes familiars; per exemple, decidir què fem durant el cap de setmana o a quina hora podem anar a dormir. Però també comprovarem que és necessari assumir les conseqüències del que passi un cop hem pres una decisió.

Activitat 1 L'extraterrestre arriba a casa nostra

Història animada.
25 minuts.

a. Introducció

Una habilitat necessària per poder participar en la presa de decisions és saber escoltar els altres, ja que això forma part de la capacitat de negociar i arribar a acords. En aquesta activitat, coneixerem la historieta animada d'un extraterrestre que arriba a una casa i no sap com comportar-se.

b. Desenvolupament

Abans de projectar qualsevol vídeo o història animada, cal comentar breument el que s'hi veurà i quines preguntes caldrà contestar. D'aquesta manera fem que els sigui més fàcil entendre'l i centrem la seva atenció en els aspectes més rellevants.

En aquesta història veureu un extraterrestre, anomenat Frisk, que arriba a una casa i no sap com s'ha de comportar. Vosaltres haureu de contestar:

- Què passa en aquesta història?
- Per què creieu que en Frisk no s'adapta bé a la casa?
- Què ha d'aprendre?
- Què li diríeu vosaltres a en Frisk perquè s'hi pogués adaptar?

La història d'en Frisk es pot visionar dues vegades, ja que és de curta durada.

Mentre s'escolten i ordenen les intervencions dels nens, un nen més gran pot apuntar les idees en una cartolina:

- Només una persona parla a la vegada.
- Tothom té oportunitat de parlar i explicar-se.
- Tothom escolta les idees dels altres.
- Si volem que ens escoltin, hem de saber escoltar els altres.

Si en Frisk desenvolupa totes aquestes habilitats, segur que es podrà quedar a casa.

c. Conclusions

Per poder participar en la presa de decisions, no n'hi ha prou a dir la nostra opinió, sinó que també cal deixar que tothom s'expressi i, a més, respectar les idees dels altres, encara que siguin molt diferents de les nostres.

Activitat 2

La faula dels tres porquets

Discussió dirigida.
25 minuts.

a. Introducció

L'altra cara de la moneda de la participació és la responsabilitat. Quan s'ensenya als petits a participar gradualment en la presa de decisions sobre qüestions que els afecten, també aprenen a comprometre's amb allò que han decidit, de manera que van assumint determinades responsabilitats i adquireixen una autonomia progressiva.

Es pot introduir aquesta activitat plantejant que perquè els pares i les mares ens vagin donant més llibertat a fer coses i anar prenent decisions, nosaltres hem de demostrar que som capaços de responsabilitzar-nos. Com més grans som, més s'escolta la nostra veu, però també tenim més responsabilitat de ser els primers a complir els acords.

b. Desenvolupament

Aquesta activitat és una representació teatral en la qual hi ha quatre personatges i un narrador. Prèviament, s'hauran preparat les màscares (Fitxa 1) per als personatges dels tres porquets i el llop. El dinamitzador demanarà cinc voluntaris perquè interpretin la història; els donarà un temps perquè preparin la representació amb l'ajuda de les màscares i amb l'ajuda del text (fitxa 2) de la rondalla dels tres porquets. Els personatges hauran d'interpretar amb mímica i gestos allò que el narra-

dor vagi descrivint. Mentrestant, la resta del grup i el dinamitzador prepararan la sala. Amb l'ajuda del mobiliari i el material disponible se simularan les tres cases.

La faula s'adapta per a aquesta activitat, reforçant el fet que els tres porquets decideixen junts com faran les cases. Els tres opinen i arriben a un consens sobre la millor manera de fer les cases, però després alguns no el respecten.

FAULA DELS TRES PORQUETS

Tres porquets havien crescut alegres, junt als seus pares, en una cabana del bosc. I com que ja eren grans, els seus pares van considerar que era el moment que comencessin a decidir, i que la primera decisió seria com construir la seva pròpia casa. Els tres porquets es van acomiadar dels seus pares, i se'n van anar a veure món.

–Què farem ara? –es van preguntar.

–Construirem cadascú la nostra pròpia casa.

–D'acord –van contestar els altres dos.

–Però primer hauríem de decidir junts com seran –va dir un dels porquets.

–Han de ser cases sòlides perquè ens protegeixin del llop; d'acord?

–Sí, sí, hi estem d'acord!

Però, el primer porquet, el mandrós de la família, va decidir fer una casa de palla. En un minut va fer la barraca i després se'n va anar a dormir.

El segon porquet, un golafre, va preferir fer la cabana de fusta. No va trigar gaire a construir-la. I després se'n va anar a menjar pomes.

El tercer porquet, molt treballador, va optar per construir-se una casa de maons i ciment. Trigarà més a construir-la, però estaria més protegit. Després d'un dia de molta feina, la casa va quedar preciosa, però ja es començaven a sentir els udols del llop al bosc.

No va passar gaire temps abans que el llop s'acostés a les cases dels tres porquets. Famolenc, el llop es va dirigir a la primera casa i va cridar:

–Obre'm la porta! Obre'm la porta o bufaré i casa teva ensorraré!

Com que el porquet no el va obrir, el llop va bufar amb força i va esfondrar la casa de palla. El porquet, tremolant de por, va sortir corrents i va entrar a la casa de fusta del seu germà. El llop el va seguir.

Davant de la segona casa, va trucar a la porta, i va cridar:

—Obre'm la porta! Obre'm la porta o bufaré i casa teva ensorraré!

Però el segon porquet no el va obrir i el llop va bufar i bufar, i la cabana va volar pels aires. Espanxats, els dos porquets van córrer i van entrar a la casa de maons del seu altre germà. Però, com que el llop estava decidit a menjar-se'ls, va trucar a la porta i va cridar:

—Obre'm la porta! Obre'm la porta o bufaré i casa teva ensorraré!

El porquet treballador li va contestar:

—Bufa el que vulguis, però no obriré!

Llavors el llop va bufar i bufar. Va bufar amb totes les seves forces, però la casa ni es va moure. La casa era molt forta i resistent. El llop es va quedar gairebé sense aire. Però, tot i que el llop estava molt cansat, no desistia. Va portar una escala, va pujar a la teulada de la casa i es va esmunyir per la xemeneia. Estava entestat a entrar a la casa i menjar-se els tres porquets fos com fos.

Però el que ell no sabia és que els porquets havien posat a la llar de foc una olla amb aigua bullint. El llop, en caure per la xemeneia, va acabar escaldant-se amb l'aigua calenta. Va fer un enorme crit i va sortir corrents, i mai més no va tornar. Així els porquets van poder viure tranquils. I tant el mandrós com el golafre van aprendre que s'havien equivocat trencant el seu pacte i que només amb el treball s'aconsegueixen les coses.

Un cop llegit el conte, es preguntarà:

- Quin porquet ha aconseguit el que volia?
- Amb quin porquet us agradaria viure? De quin us fiaríeu més?
- Què hauries fet tu?

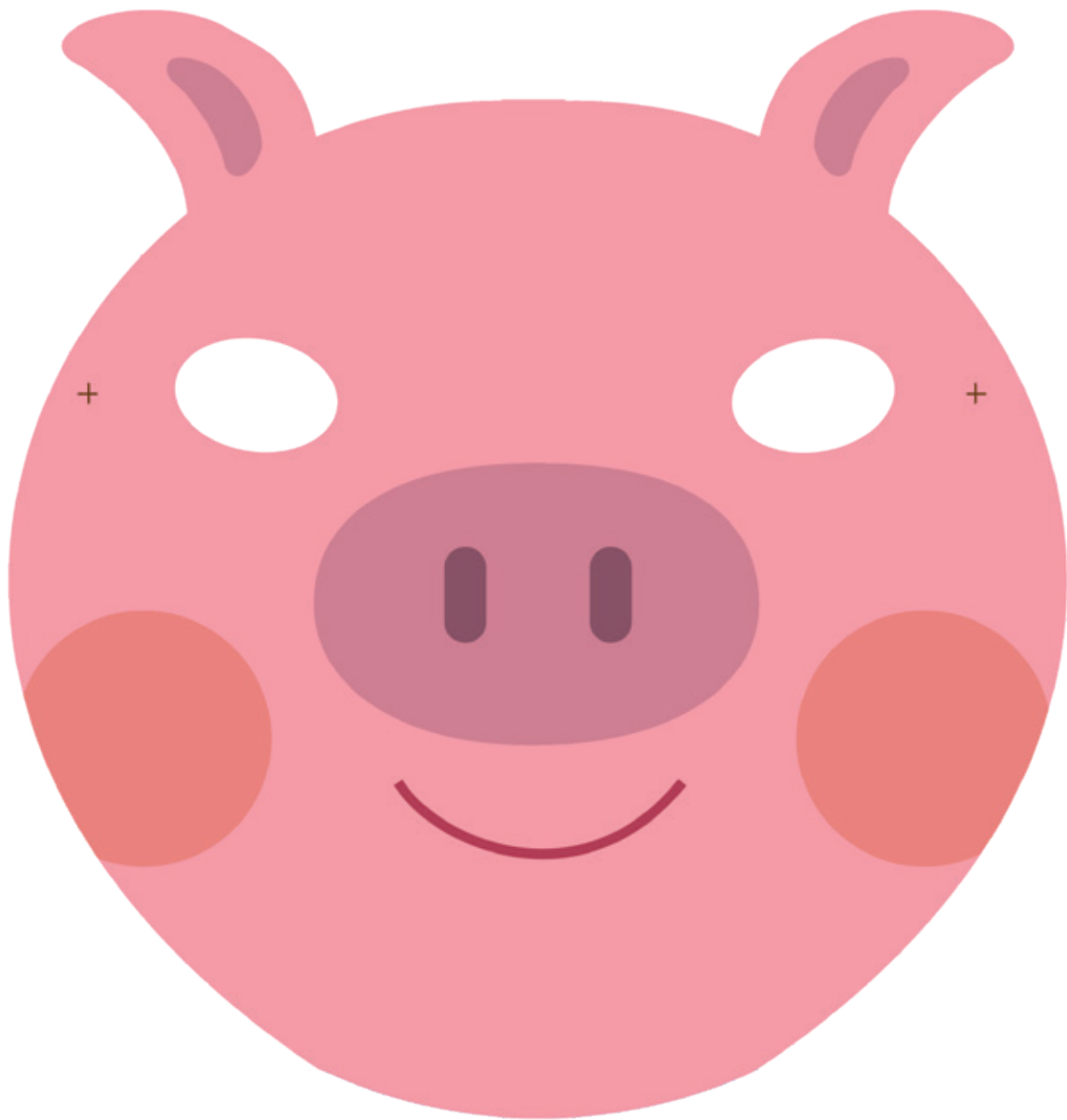
La responsabilitat dels protagonistes de la història és la conseqüència que els seus pares els hagin donat llibertat per prendre decisions. Al principi, decideixen ells mateixos, de forma autònoma, com construiran les seves cases. Arriben a l'acord que seran cases sòlides, però després alguns porquets no compleixen el pacte. Els tres han participat en la decisió, però només un és conseqüent i compleix amb allò pactat.

c. Conclusió

Aquesta activitat ha servit perquè compreguem que, quan ens tracten com a "grans" i escolten les nostres opinions per prendre decisions entre tots, estem més "obligats" a complir perquè hi ha hagut un acord. Quan es participa, es donen opinions i es prenen decisions per consens, hem de ser més responsables i conseqüents.

Recorda:

- És fonamental saber respectar opinions diferents a les nostres.
 - Quan parlem amb altres persones:
 - Només una persona parla a la vegada.
 - Tothom té oportunitat de parlar.
 - Tothom escolta les idees dels altres.
 - Si volem que ens escoltin, hem de saber escoltar els altres.
- La nostra responsabilitat va creixent amb nosaltres: quan participem, donem la nostra opinió i decidim coses, també som més responsables i estem més obligats a complir el que hàgim dit.

Faula dels tres porquets

Tres porquets havien crescut alegres, junt als seus pares, en una cabana del bosc. I com que ja eren grans, els seus pares van considerar que era el moment que comencessin a decidir, i que la primera decisió seria com construir la seva pròpia casa. Els tres porquets es van acomiadar dels seus pares, i se'n van anar a veure món.

PORQUET 1 –Què farem ara? –es van preguntar.

PORQUET 2 –Construirem cadascú la nostra pròpia casa.

TOTS –D'acord –van contestar els altres dos.

PORQUET 3 –Però primer hauríem de decidir junts com seran –va dir un dels porquets.

PORQUET 1 –Han de ser cases sòlides perquè ens protegeixin del llop; d'acord?

TOTS –Sí, sí, hi estem d'acord!

Però, el primer porquet, el mandrós de la família, va decidir fer una casa de palla. En un minut va fer la barraca i després se'n va anar a dormir.

El segon porquet, un golafre, va preferir fer la cabana de fusta. No va trigar gaire a construir-la. I després se'n va anar a menjar pomes.

El tercer porquet, molt treballador, va optar per construir-se una casa de maons i ciment. Trigaria més a construir-la, però estaria més protegit. Després d'un dia de molta feina, la casa va quedar preciosa, però ja es començaven a sentir els udols del llop al bosc.

No va passar gaire temps abans que el llop s'acostés a les cases dels tres porquets. Famolenc, el llop es va dirigir a la primera casa i va cridar:

LLOP –Obre'm la porta! Obre'm la porta o bufaré i casa teva ensorraré!

Com que el porquet no el va obrir, el llop va bufar amb força i va esfondrar la casa de palla. El porquet, tremolant de por, va sortir corrents i va entrar a la casa de fusta del seu germà. El llop el va seguir.

Davant de la segona casa, va trucar a la porta, i va cridar:

LLOP –Obre'm la porta! Obre'm la porta o bufaré i casa teva ensorraré!

Però el segon porquet no el va obrir i el llop va bufar i bufar, i la cabana va volar pels aires. Espantats, els dos porquets van córrer i van entrar a la casa de maons del seu altre germà. Però, com que el llop estava decidit a menjar-se'ls, va trucar a la porta i va cridar:

LLOP –Obre'm la porta! Obre'm la porta o bufaré i casa teva ensorraré!

El porquet treballador li va contestar:

–Bufa el que vulguis, però no obriré!

Llavors el llop va bufar i bufar. Va bufar amb totes les seves forces, però la casa ni es va moure. La casa era molt forta i resistent. El llop es va quedar gairebé sense aire. Però, tot i que el llop estava molt cansat, no desistia. Va portar una escala, va pujar a la teulada de la casa i es va esmunyir per la xemeneia. Estava entestat a entrar a la casa i menjar-se els tres porquets fos com fos.

Però el que ell no sabia és que els porquets havien posat a la llar de foc una olla amb aigua bullint. El llop, en caure per la xemeneia, va acabar escaldant-se amb l'aigua calenta. Va fer un enorme crit i va sortir corrents, i mai més no va tornar. Així els porquets van poder viure tranquils. I tant el mandrós com el golafre van aprendre que s'havien equivocat trencant el seu pacte i que només amb el treball s'aconsegueixen les coses.

Sessions per a famílies

Aquesta sessió del mòdul de pràctiques educatives se centra a treballar simultàniament amb tots els membres de la família alguns dels seus aspectes més rellevants.

En primer lloc, un objectiu important de les pràctiques educatives és aconseguir un grau de convivència i una dinàmica familiar que permeti crear un entorn estructurat i facilitador de l'educació dels fills. Així, el context educatiu es concep com un objectiu i un mitjà per fomentar els valors de coresponsabilitat i de reciprocitat familiars. Per als progenitors, crear unes rutines i dinàmiques constants ajuda a crear un ambient sostenible i facilitador de les relacions en el si familiar; per als fills, aquest ambient estructurat és el marc adequat per anar adquirint de forma progressiva hàbits i valors vers l'autonomia.

El segon aspecte rellevant està relacionat amb la forma d'establir aquest entorn. Des del punt de vista del respecte, de la tolerància i de la reciprocitat, es pot optar per una construcció conjunta i participativa, en la qual tots els membres de la família puguin contribuir amb les seves opinions i amb les seves responsabilitats. Amb això s'aconsegueix una major capacitació dels nens, ja que es potencia la seva percepció que són subjectes actius. En aquesta sessió insistirem, per tant, en la necessitat de crear espais familiars per a l'escolta i la decisió conjunta d'aspectes de la dinàmica familiar.

Sessió 1

Decidim plegats

Objectius

Identificar els beneficis de la provisió i del compliment de les normes i els límits que s'estableixen per mantenir una bona convivència i potenciar la dinàmica familiar.

Comprendre els avantatges dels valors de respecte, reciprocitat i tolerància entre tots els membres de la família.

Continguts

Beneficis de les normes i els límits en la convivència familiar.

Actitud positiva vers les normes i els límits.

Valors: respecte, reciprocitat i tolerància.

Activitats

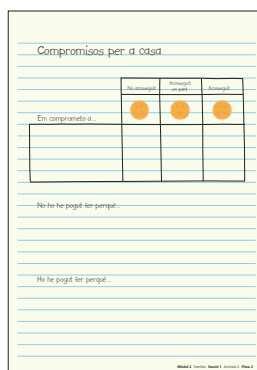
Activitat 1: El concurs de les normes.

Activitat 2: Junts i barrejats.

Materials i recursos

Fitxa 1: Les mil i una normes.

Fitxa 2: Compromisos per a casa.

Mòdul 2
Sessions per a famílies
Sessió 1
Activitat 1
Fitxa 1: Les mil i
una normes

Mòdul 2
Sessions per a famílies
Sessió 1
Activitat 2
Fitxa 2: Compromisos
per a casa

Desenvolupament de la sessió

Aquesta sessió pretén que les famílies comparteixin l'experiència positiva de comptar amb unes rutines familiars basades en normes, límits i valors que generin una bona convivència familiar. Les famílies han de ser conscients dels avantatges de crear un entorn amb certes rutines i estructures organitzades, així com que tots els membres s'impliquin en el seu "disseny", per mitjà de la seva opinió basada en raonaments. Al seu torn, l'aprenentatge i l'acceptació del paper d'autoritat paterna són necessaris per comprendre i adoptar el rol de fill. Davant la falta d'acord entre els membres de la família quan s'ha dut a terme un procés inductiu, el punt de vista dels pares preval perquè està basat en les necessitats dels fills.

Activitat 1 El concurs de les normes

Treball en grups.
25 minuts.

a. Introducció

Aquesta activitat de família ens permetrà continuar treballant els continguts de les sessions anteriors. L'activitat és un joc de mímica la finalitat de la qual és conèixer normes i límits, per identificar les que ens ajuden a mantenir una bona convivència i potencien la dinàmica familiar.

b. Desenvolupament

Es formaran grups de 4 o 5 persones en els quals s'han de barrejar adults i nens. Es recomana que la formació d'aquests grups sigui aleatòria i s'utilitzi algun tipus de joc que l'afavoreixi. Una possibilitat és que soni la música i que, quan pari, cada participant s'ajunti amb una o dues persones de les que tinguin més a prop. S'han d'agafar de la mà fins que torni a sonar la música. Les parelles

o trios es mouen agafats i, quan torna a aturar-se la música, s'ajunten amb una altra parella o trio i formen un cercle en el qual els components s'agafen de la mà. Ja estan formats els grups. Només cal recordar que en cada un d'aquests han d'estar barrejats adults i nens.

Mentrestant, la persona dinamitzadora haurà disposat una taula en un extrem de la sala, a sobre de la qual hi haurà diverses targetes girades cap per avall. A cada targeta hi haurà escrita una norma de la vida domèstica, de les dinàmiques familiars o que afavoreixi el desenvolupament dels menors. S'hi poden posar normes absurdes, divertides, realistes, etc. Alguns exemples:

- Els dies de festa, l'hora d'anar a dormir és a les deu.
- Els dies d'escola, l'hora d'anar a dormir és a les nou.
- La paga setmanal és d'1 euro.
- L'habitació s'ha de recollir abans d'anar a l'escola.
- El llit es fa al matí.
- L'encarregat de parar la taula també s'encarrega de desparar-la.
- Cada dia treu les escombraries un membre de la família.
- Les ungles es tallen el diumenge a dos quarts d'onze del matí.
- La dutxa és una vegada al mes.
- Els dies laborables se sopa a les sis.
- La televisió es pot veure sempre.
- Les feines de casa només les fan les mares i les filles.
- Les feines es reparteixen entre tots els membres de la família.
- Cada dia, en llevar-se, s'ha de dir bon dia.
- Cada dia, en anar a dormir, s'ha de dir bona nit.
- No es pot jugar a casa.
- Cada dilluns a les vuit de la tarda s'ha de jugar a les cartes.

El joc consisteix que cada grup ha d'endevinar el màxim de normes possibles utilitzant només la

mímica. Un membre de cada grup ha d'anar el més ràpid possible a recollir una targeta, tornar al seu grup i fer gestos fins que els altres l'endevinin. Després es repeteix l'operació, però sent un altre membre del grup qui va a buscar la targeta. Han de participar-hi tots utilitzant la mímica; les targetes es guarden a mesura que es van endevinant. Passat el temps estipulat, al voltant de 20 minuts, el joc pararà i cada grup dirà quantes normes ha aconseguit.

A continuació, es demanarà que cada grup llegeixi en veu alta les normes i que digui si les considera necessàries i beneficioses per a la convivència, o si les consideren innecessàries. Un coordinador donarà els torns de paraula i dirigirà la justificació. Un altre apuntarà les normes en dues columnes: Necessàries / Innecessàries.

c. Conclusió

La conclusió que es pot extreure de l'activitat és que les normes adequades aporten nombrosos beneficis, com fomentar la creació d'un entorn estructurat i un ambient familiar adequat, però l'ús excessiu de normes pot ser contraproduent. Es pot recordar als pares les tres paraules clau de les normes que han treballat en la sessió anterior: poques normes però clares, amb una raó i explicades.

Activitat 2 Junts i barrejats

Treball de grups i discussió dirigida.
30 minuts.

a. Introducció

En aquesta activitat es desenvoluparà un joc per practicar el que s'ha treballat en les dues sessions anteriors. Cal recordar que, en les seves sessions, els pares han vist la importància de les normes i els límits, així com el seu seguiment. Els fills han après a donar raons i a escoltar les dels altres

per desenvolupar la capacitat d'explicar les seves opinions. Ara es tracta d'ensenyar les famílies a tenir les seves pròpies normes d'organització de la seva rutina diària, i d'explicar-los que per arribar a tenir aquestes normes s'han d'explicar els valors de respecte, reciprocitat i tolerància entre tots els integrants de la família.

b. Desenvolupament

En aquest cas es demana que cada família es reuneixi i que, durant uns segons, escullin la norma més adequada per a la seva vida diària. Es tracta que entre tots els membres decideixin quines normes de les que estan apuntades a la pissarra, com a resultat de l'activitat anterior, poden ser les més beneficioses per a ells. La persona dinamitzadora pot preguntar: "Creieu que totes les normes són igual d'importantes?", "quines normes són les que poden ajudar més la vostra família?" Quan les famílies hagin escollit, diran en veu alta quina norma han escollit.

A continuació, el dinamitzador indicarà que cada família ha d'adaptar les normes a les seves necessitats, però seguint unes pautes i, a més, mitjançant un canvi de rols. Els progenitors faran de fills i viceversa. Les pautes per adaptar i decidir junts la seva norma seran:

- Tots els membres de la família han de donar la seva opinió i explicar per què.
- Tots els membres escoltaran les opinions dels altres.
- Entre tots acordaran una sola posició i l'apuntaran en un full que prèviament s'haurà repartit.

Les dues persones dinamitzadores seran les encarregades d'anar per la sala atenent cada família i ajudant a generar una dinàmica de normes ben raonades.

Passat el temps establert, es farà una posada en comú i es preguntarà: "Ha estat fàcil arribar a un acord?", "tots els membres del grup han expressat la seva opinió?", "és difícil fer de pares?", "i de fills?"

Posar-se en el rol de l'altre pot ajudar a fer que els pares sentin millor la necessitat d'escoltar els seus fills, i que aquests entenguin el punt de vista dels pares quan han de fer el seu paper. El respecte i la tolerància en tot el procés de consens de la norma és fonamental per aprendre a escoltar les opinions de tots.

Després s'escull una altra norma i es fa una altra vegada el joc, però sense canviar de rol: cadascú fa el seu paper real.

c. Conclusió

Es conclou la sessió reflexionant sobre la importància de les normes per educar els fills i perquè l'ambient familiar sigui positiu i agradable per a tots. És també important que les normes es decideixin entre tots els membres de la família i que s'escoltin els motius de tots per tractar-la d'una o d'una altra forma. Els valors de respecte a tothom i a totes les opinions són fonamentals per crear un bon clima familiar i per potenciar les relacions educatives.

S'animarà les famílies a repetir la mecànica del joc a casa i que expliquin si els ha funcionat bé durant la propera sessió. Així mateix, s'avança que la propera sessió serà un "teatret" i que seria molt divertit que portessin elements per disfressar-se com barrets, bastons, algun xal i altres coses per canviar l'aspecte i el vestit.

Compromisos per a casa

Fer una llista amb tres normes clares i explicades que ajudin a l'organització de la vida diària i al repartiment de les tasques domèstiques (per exemple, torns per parar taula o treure les escombraries, o pactar responsabilitats com fer-se el llit).

Penjar la llista en algun lloc visible (per exemple, a la nevera) i revisar cada dia si les normes s'han complert.

Els dies de festa, l'hora
d'anar a dormir és a les deu

Els dies d'escola, l'hora
d'anar a dormir és a les nou

La paga setmanal és d'1 euro

L'habitació s'ha de recollir
abans d'anar a l'escola

El llit es fa al matí

L'encarregat de parar la
taula també s'encarrega de
desparar-la.

La dutxa és una vegada
al mes.

Les ungles es tallen el
diumenge a dos quarts d'onze
del matí

Les tasques de casa només
les fan les mares i les filles

Cada dia treu les
escombraries un membre
de la família

Els dies laborables es sopa
a les sis

La televisió es pot veure
sempre

Les tasques es reparteixen
entre tots els membres de la
família

Cada dia en llevar-se s'ha
de dir bon dia

Cada dia en anar a dormir
s'ha de dir bona nit

No es pot jugar a casa

Cada dilluns a les vuit de la
tarda s'ha de jugar a cartes

Compromisos per a casa

	No aconseguit	Aconseguit en part	Aconseguit
Em comprometo a...			

No ho he pogut fer perquè...

Ho he pogut fer perquè...

Sessió 2

La gran família organitzada

Objectius

Adoptar les reunions familiars com a moments de trobada per establir rutines i hàbits d'organització de la vida quotidiana.

Estimular les experiències d'organització de la vida familiar basades en la coresponsabilitat i la participació i donar-hi suport.

Continguts

- Reunió familiar.
- Corresponsabilitat.
- Participació.

Activitats

- Activitat 1: La reunió familiar, una bona recepta.
- Activitat 2: Què farem aquest diumenge?

Materials i recursos

- Fitxa 1: Els personatges de la família.
- Fitxa 2: Compromisos per a casa.

Avi	Es molt atenciu amb els netes, però està fet a l'origen. Pensa que, quan ell parla, els netes no han d'interrompre i que ho fan, els diu que els netes s'han de mantenir en silenci quan els adults estan parlant.
Mare	Es una dona alegre. Sempre intenta que no hi hagi discussions o mal reguit cap vell "seure" però entén totes les opinions i renuncia de seguida a la seva idea d'avor al cinema. No vol discutir i sobretot no vol de cap manera que la seva filla s'entedi.
Pare	Es un home tranquil que sol sombar de la feina molt cansat. La seva actitud davant les discussions i els debats familiars és sempre la mateixa: "el que diguem la mare i jo".
Filla	Es una nen esportista i l'encanta el del futbol. Apareix sempre jugant amb la seva pel·lota i tot coneixent a tots els membres de la família que el més divertit que poden fer és anar a jugar a futbol. No pot entendre que els altres no comparteixin la seva passió.
Filla 1	Es una nena responsable i arriba a ser amb la seva. Sempre que pot fa la seva germana, ella la interromp per dir-li el seu parer. Es mostra capbessa i entesa quan no se li dona la raó.
Filla 2	Es una nena que no s'adona a jugar. Es bruta i la seva germana sempre parla per ella. Es irrita en no jugar més i prefereix passar desapercebuda. Sembla que sempre està pensant que ningú no vol que estigui aquí.

Mòdul 2
Sessions per a famílies
Sessió 2
Activitat 2
Fitxa 1: Els personatges de la família

Compromisos per a casa

	Avi	Mare	Pare
Em comprometo a:	☐	☐	☐
No he pogut fer perquè:			
No he pogut fer perquè:			

Mòdul 2
Sessions per a famílies
Sessió 2
Activitat 2
Fitxa 2: Compromisos per a casa

Desenvolupament de la sessió

Aquesta sessió servirà per practicar les estratègies de participació, coresponsabilitat i autoritat raonada a través de la reunió familiar. Es tracta que les famílies visquin l'experiència de compartir les decisions que afecten a tots els seus membres, de forma agradable i amena.

L'estratègia de la reunió familiar està dirigida a prendre consciència de la necessitat de generar espais de participació coresponsable a la llar entre tots els integrants de la família. Per això es recomana crear en la família espais d'escolta i organització. Una reunió familiar consisteix a quedar un dia i a una hora per discutir i prendre decisions entre tots.

Activitat 1

La reunió familiar, un bona recepta

Pluja d'idees i treball en grup.
15 minuts.

a. Introducció

La primera activitat té com a objectiu proporcionar els elements necessaris perquè cada família adopti les reunions familiars com a moments de trobada per establir rutines i hàbits d'organització de la vida quotidiana. Es tracta de revisar les condicions necessàries perquè cada família pugui afavorir una trobada d'uns 15 minuts a la setmana com a fórmula inicial per fer reunions familiars que fomentin la participació de tots i la coresponsabilitat per decidir qüestions d'organització, de normes i límits, i per triar activitats conjuntament.

b. Desenvolupament

S'ha d'explicar que la reunió familiar és una trobada curta entre tots els membres de la família i que és una bona fórmula per dur a terme el que s'ha après en la sessió anterior, així com en les activitats prèvies. Els progenitors han vist que la participació i la coresponsabilitat poden ser bones maneres d'implicar tots els membres de la família, mentre que els fills han treballat la responsabilitat que suposa participar en la presa de decisions. A continuació es portarà a terme una pluja d'idees perquè entre tots puguin contestar la pregunta: "Què hem de saber sobre la nostra reunió familiar?" Mentre una persona coordinadora dirigeix la pluja d'idees, l'altra apuntarà les intervencions, vinculant-les a un dels quatre elements:

- Amb quina freqüència es farà?
- Qui hi assistirà?
- Quin dia i a quina hora?
- Quin tema tractarem?

La persona dinamitzadora convidarà i animarà les famílies a prendre decisions sobre aquests quatre elements i després cadascuna d'aquestes

ho exposarà en veu alta. Es pot advertir que les reunions familiars, al principi, acostumen a semblar artificials: els nens no saben com comportar-se, mentre que els pares no estan acostumats a tenir un dia i una hora per resoldre les qüestions quotidianes. Però és el més semblant a la conversa que abans es podia tenir al voltant de la taula després de sopar. Però, a poc a poc, els fills esperen amb il·lusió l'arribada del dia de la reunió familiar i els pares aniran veient que una reunió és molt útil per organitzar la vida quotidiana i crear rutines que ajudin a la convivència.

c. Conclusió

La conclusió de l'activitat és que cada família es compromet a fer una reunió familiar durant la setmana següent, de manera que puguin comentar posteriorment com els ha funcionat i com s'han sentit. S'aconsella que la reunió es dugui a terme a casa i que la primera sigui curta i senzilla. El tema pot ser la planificació d'una activitat divertida per a tota la família.

Activitat 2

Què farem aquest diumenge?

Joc de rols.
35 minuts.

a. Introducció

L'activitat consisteix en un joc de rols amb el qual es pretén estimular les experiències d'organització de la vida familiar basades en la coresponsabilitat i la participació. L'anterior sessió de famílies va finalitzar amb l'anunci que es faria un "teatret" i animant perquè els grups portessin elements per caracteritzar-se.

b. Desenvolupament

Per a la realització de l'activitat, fa falta la partici-

pació activa dels membres del grup i es demana la col·laboració de cinc voluntaris. Fora de la sala, un dels dinamitzadors explica a cada participant en què consisteix la situació que han de representar i l'actitud que ha de mostrar cada personatge. Es poden donar les instruccions per escrit perquè cada participant estudiï el seu personatge durant uns minuts (fitxa 1). L'altre dinamitzador explicarà la situació a la resta del grup i demanarà que es faci silenci en el transcurs de la representació.

L'escena representa una família nombrosa intentant posar-se d'acord per decidir plegats què faran aquest diumenge. Cada membre de la família té una idea diferent: el pare vol passar el diumenge a casa, a la mare li agradaria anar al cinema, un fill vol anar a jugar a futbol, les dues filles prefereixen anar a la piscina municipal i l'avi desitja anar a fer un passeig per la nova rambla de la ciutat.

Com que parlen tots alhora, cada un diu la seva idea sense atendre la resta, i no s'entenen. Aleshores improvisen una reunió familiar per decidir plegats.

És una escena divertida, que transmet alegria i benestar familiar.

Continguts: El contingut serveix per analitzar la participació infantil en la presa de la decisió, la coresponsabilitat de tots els membres, la rutina d'escoltar opinions diferents, la capacitat d'arribar a acords i la responsabilitat.

Personatges: avi, mare, pare, fill i dues filles.

La representació començarà quan els actors estiguin preparats. Un cop finalitzada, es preguntarà a cada actor com s'ha sentit representant el paper que li ha tocat; després es fa la mateixa pregunta a la resta del grup.

Després de la dramatització, es demanarà a la resta dels assistents que descriguin la situació que s'ha representat i que s'analitzin si la reunió familiar s'ha fet tenint en compte la coresponsabilitat i la participació de tots els membres de la família, i, si més no, com s'hauria de fer per aconseguir-ho.

c. Conclusió

Se sintetitzaran els aspectes essencials de l'activitat que s'ha desenvolupat, es valorarà la participació dels assistents i es ressaltaran les qüestions següents relacionades amb el contingut de l'activitat: la importància de la participació i la coresponsabilitat per fer una reunió familiar que ajudi a compartir les decisions en família.

Compromisos per a casa

- Fer una reunió familiar per planificar entre tots una activitat divertida i d'oci per a tota la família.
- S'aconsella que aquesta primera reunió sigui curta i fàcil.
- Tots els membres de la família han de participar donant la seva opinió i arribant a un acord que agradi a tothom.

Avi	<p>És molt afectuós amb els néts, però està fet a l'antiga. Pensa que, quan ell parla, els néts no han d'interrompre i, quan ho fan, els diu que els nens s'han de mantenir en silenci quan els adults estan parlant.</p>
Mare	<p>És una dona alegre. Sempre intenta que no hi hagi discussions a casa; aquest cop vol "posar pau" entre totes les opcions i renuncia de seguida a la seva idea d'anar al cinema. No vol discutir i sobretot no vol de cap manera que la seva filla s'enfadi!</p>
Pare	<p>És un home tranquil que sol arribar de la feina molt cansat. La seva actitud davant les discussions i els debats familiars és sempre la mateixa: "el que diguem la mare i jo".</p>
Fill	<p>És un nen esportista i li encanta el futbol. Apareix sempre jugant amb la seva pilota i vol convèncer a tots els membres de la família que el més divertit que poden fer és anar a jugar a futbol. No pot entendre que els altres no comparteixin la seva passió.</p>
Filla 1	<p>És una nena acostumada a sortir-se amb la seva. Sempre que parla la seva germana, ella la interromp per donar el seu parer. Es mostra capritxosa i enfadada quan no se li dóna la raó.</p>
Filla 2	<p>És una nena que no s'atreveix a opinar. És tímida, i la seva germana sempre parla per ella. Es manté en un segon pla i prefereix passar desapercebuda. Sembla que sempre està pensant: que ningú no noti que estic aquí!</p>

Compromisos per a casa

	No aconseguit	Aconseguit en part	Aconseguit
Em comprometo a...			

No ho he pogut fer perquè...

Ho he pogut fer perquè...

Fundació Bancària "la Caixa"